

Hálás megemlékezés Isten áldásairól.

(Őszi hálaünnepi beszéd).¹

Alapige Zsolt. 103, 2.: Áldjad én lelkem az
Urát és el ne felejtkezzél semmi jóté-
teményeiről.

Vallásos hitünk erősítésére sok szép és megragadó alkalmat nyújt a természet élete. Emlékezzünk csak vissza a rügy bontogató, virágot fakasztó kies tavaszra. Mennyi édes örömmel, mennyi boldogító reménységgel töltötte be szívünket a megújult természet! Még a meghasonlott lelkű, bánatos kedélyű emberek búsongó arczára is az életkedv egy-egy röpké mosolyát varázsolta a búbájós kikelet. . . És mi a tápláló föld felvidult ábrázolatában, az itt-ott fölesattogó madárdalban s gazdag termést ígérő virágzásban gyönyörködve, nem így szólottunk-e jóslatos reménykedéssel: „Megáld minket Isten, a mi Istenünk?!“

Aztán virágok hulltával, tavasz mulásával, mikor beköszöntött a meleg nyár s áldott heve aranyszínüvé érlelte a hullámzó kalászokat; mikor az arató-munkások vidám dala belesendült a természet fönséges harmoniájába; mikor a súlyos kévékből sűrűn rakott kalongyák ezrei ékesítették halmainkat, völgyeinket: nem dobbant-e meg szívünk édes örömeiben? Nem csendültek-e meg ajkainkon a vallásos csodálat és szent elragadtatás hangján az írás szavai: „Mily nagyok a te cselekedeteid, Uram; betelt a föld a te gazdagságiddal?!“

És most, midőn már asztalunkon az új kenyér áldása; midőn kertünk fáinak mosolygó, izes gyümölcsei, bor-termő hegyeink édes fürtjei mintegy kínálva-kinálkoznak leszedésre; midőn a csodaszép természet minden egyes adománya a mi mennyei Atyánknak irántunk való végtelen jóságát hirdeti: egy benső hang, egy szívünk mélyéből fakadó jobb érzés nem indít-e

¹ A Dr. Bedő Albert-féle pályázaton pályadíjat nyert munka.

arra, hogy mély alázattal, imádó tisztelettel boruljunk le az áldások Istene előtt, mondván: „Áldjad én lelkem az Urat és el ne felejtkezzél semmi jótéteményeiről?!“ . . .

A zsoltáriró király e szavakkal ad kifejezést szive hálás érzelmeinek, midőn költői szárnyalásu lelke, bejárva mélységet és magasságot, országának fényben és pompában ragyogó gazdagságán gyönyörködve pihen meg. E szavak zendüljenek föl a mi ajkainkon is a hálaadás e kedves ünnepén! Az emlékezet útmutató fénye mellett járjuk be az áldások kies mezőit s „el ne felejtkezzünk az Urnak semmi jótéteményeiről.“ Mert az áldásokról való hálás megemlékezés mig egyfelől szilárdabbá teszi Isten iránti bizalmunkat, másfelől nemesebb irányt jelöl embertársaink iránti cselekedeteinknek. — Minthogy meggyőződésem szerint mind a két czél oly nagyfontosságú lelketek igaz boldogságára nézve, remélem, szives figyelemmel fogjátok kísérni rövid beszédem egyszerű fejtegetéseit.

I.

A jóltevő és jóadományt élvező közti viszony megszilárdulására, vagy felbontására nem kis befolyással van az a körülmény, hogy az ajándékot nyerő milyen érzellemmel fogadja a neki szánt jótéteményt. Hiszen egy magában csekélyértékű virágszál, szívesen nyújtva és hálás köszönettel fogadva, már nem egy esetben vált alapjává két rokonérzésű lélek bizalmas szövetségének. És az a gyermek, a ki örömet gondol vissza édes szülőinek lelkiismeretes gondosságára, erkölcsét nemesítő, szellemét irányító törekvéseire, sohasem lehet bizalmatlan azok iránt, a kiknek védő szárnyai alatt izlelte meg az élet első örömeit; sőt akkor, midőn fejteken már őszebevegyülő, vagy ezüstfehér hajszálak jelzik korotok és erőtök hanyatlását, egy ilyen gyermeknek nincs forróbb vágya, szentebb óhajta, mint hogy gyöngéd szívesége minden eszközével széppé és nyugalmassá tegye számotokra az élet estvétjét.

Lássátok, keresztény hivek, a mi a gyermek viszonya szülőihez, ugyanaz a mi viszonyunk a jó Istenhez: a szeretet és bizalom kedves viszonya. Mind a kettőt a jótéteményekről való hálás megemlékezés teheti bensőbbé, szilárdabbá. Csakhogy

mig a gyermeknek jó tetteivel, szives szolgálataival nem egyszer nyílik alkalma kimutatni hő ragaszkodását szülői iránt: addig mi Isten iránti hálánknak ily módon való nyilvánítását nem tehetjük. Mert hiszen ő semmiben sem szűkölködik, ő teljes tökéletesség önmagában, kinek dicsőségét és boldogságát a legkevésbé sem növelhetjük; ő az egész világot átható és betöltő lélek, ki mint ilyen, érzékelhető ajándékokban, jóillatú áldozatok füstölgésében nem talál gyönyörűséget. Előtte csak a tiszta szív és alázatos lélek kedves áldozat! Hogyan lehet és kell tehát hálásan megemlékeznünk Isten áldásairól?

Mindenekelőtt ismerjük el lelkünk alázatosságával, hogy „minden jóadomány és tökéletes ajándék onnan felülről száll alá a világosság Atyjától“, ki „ha kibocsátja az ő lelkét, megújulnak mindenek és megújítja a földnek színét.“ Ismerjük el, hogy az Isten mindenható ereje hordozza a szelek szárnyain az áldást hintő felhőket, ő adja a fényt és meleget árasztó nap-sugarat, a földbe a termő-erőt, melyeknek jótékony hatása alatt a különféle magvak csirái megerednek, nőnek, gyarapodnak, majd kifejlődve: virágoznak s gyümölcsöt teremnek. Ismerjük el, hogy a tavasz nyílóvirága, a nyár rengő kalásza felett ő terjesztette ki gondviselő oltalmát, mig vész, vihar és égi háború zúgva, dörögve, villámokat szórva, de ártalmatlanul vonult át határainkon. Ismerjük el a nagy apostollal, hogy mindnyájan „Isten kegyelme által vagyunk, a mik vagyunk“, „ő benne élünk és mozgunk.“ Szóval, ismerjük el szívünk mély hódolatával, hogy miénk csak a reménykedés, övé a megvalósítás; miénk a tervezés, övé az alkotás; miénk a törekvés, övé a jutalmazás; miénk a munka, de Istené az áldás!

És mindezeket őszintén elismerve, mindezekről hálásan megemlékezve, nem támad-e lelkünkben az a fölemelő gondolat, hogy a kinek teremtő és megtartó ereje ez évben is oly fönséges módon nyilatkozott meg a természet pompájában, gazdagságában a mi javunkra s gyönyörűségünkre: az a leghatalmasabb, legjobb, legáldottabb és legtökéletesebb valóság a nagy minden-ségben: az a mi szerető mennyei Atyánk, kire a legnagyobb megnyugvással bizhatjuk mezőinket, terményeinket, sorsunkat, életünket, mindenünket?! És e boldogító meggyőződésben avagy nem lesz-e ragaszkodóbb, mélyebb, szilárdabb, erősebb a mi hitünk az isteni gondviselésben?!

Higyjétek el keresztény hivek, hogyha egyszer az Isten iránti bizalom — hálás megemlékezésünk által — szilárd alapot nyert keblünkben: elhervadhat kertünk virága, megsemmisülhet szántóföldünk vetése, jöhet reánk csapás, nyomor, keserű család; érhetnek gyötrő fájdalmak, sorvasztó betegségek: szivünk el nem csügged, lelkünk el nem merül a kétség habjain, tudván azt, hogy a ki annyiszor megáldott a múltban, az a jó Isten adhat és ad is még számunkra erőt, egészséget, vidámságot, szép napokat, bő esztendőket a jövőben is!

„Boldog ember az, ki bizik az Úrban s kinek bizalma az Úr.“ Akarjátok-e, óhajtjátok-e magatoknak e boldogságot? Óh „ne felejtkeztek el az Úrnak semmi jótéteményeiről“! És e fenkölt lélekből származott gyönyörű intelmet annyival is inkább vegyétek szivetekre, mert az Isten adományairól való hálás megemlékezés — vallásos hitünk erősítése mellett — nemesebb irányt jelöl embertársaink iránti cselekedeteinknek.

II.

Ha valaki embertársaink iránti cselekedeteink forrását, irányát, célját és eredményét láthatóvá tehetné számunkra, nézetem szerint egy mélyen lehangoló kép tárulna föl szemünk előtt. És ha az a kép hiven tükrözné tetteink indító okait s ezek eredményéül a társadalmi élet valóságát: a szenvedő és elégedetlen alakok komor hátterének árnyékolásához bizonyára az önzés, hiúság, képmutatás, közönyösség és hatalmi túlkapás szolgáltatná a sötét színeket. Avagy nem úgy tapasztaltatok-e ti is, keresztény hivek, hogy társas életünkben van elég irigység, mely sáppadozva szenved, ha látja törekvő szomszédja emelkedését s kárörvendő arccal fogadja az elbukottakról terjedő szomorú híreket; van képmutatás, mely a mig nyájas és mosolygó külsővel játsza előttünk a kegyes jóltevőt, lelke mélyén gonosz terveket sző megrontásunkra; van fásult közönyösség, mely nem indul meg a nyomor láttára s nem lelkesedik nagy eszmék iránt; van szívtelen önzés, mely a mások feldúlt boldogságának romjaira épít; van részrehajlás, mely osztályok, felekezetek és pártok szerint méri s osztogatja jótéteményeit. Avagy nem így van-e? És ha így van, mi az oka ennek az áldatlan állapotnak?

Én azt hiszem az, hogy az emberek nagy része nem tudja helyesen felfogni az Istentől nyert adományok, tehetségek valódi célját, rendeltetését és pedig azért nem, mert ritkán, vagy sohasem emlékezik meg hálaadó érzelmek között a mennyei Atya áldásairól. Sőt vannak, a kik vakmerő elbizottsággal így szólanak: a mim van, az kizárólag saját munkásságom eredménye, én izzadtam, én fáradoztam érte; következőleg arra fordítom, azt teszem vele, a mi éppen nekem tetszik! Egy magát bálványozó, önhitt ember szólhat így, a ki a mellett, hogy nem gondol Istennel, a legkevésbé sem törődik embertársaival; de nincs is neki igaz boldogsága! Avagy a hitetlen és önző szív sivár talaján virúlhat-e a tiszta öröm kedves, szép virága? . . .

Óh mennyivel másképpen érez, gondolkozik, beszél és cselekszik az, a ki hálás szívvel szokott megemlékezni Isten jótéteményeiről. Az ilyen vallásos lélek így gondolkozik: a mim van, az az Isten ajándéka; adta életem föntartására, családom boldogítására; de adta azért is, hogy én is adjak belőle a szegényeknek, szűkölködőknek; sőt a mennyire módom és tehetségem engedi, hazám és egyházam szent oltárán is örömet áldozok . . . Hitem sugja, tapasztalataim meggyőztek arról, hogy az Isten jó- és balsorsban egyaránt támaszom, erősségem, oltalmam: avagy hozzám méltatlan foglalkozás lenne-e, szívem tiszta örömével fokozni a boldogok örömét s lelkem őszinte részvételével enyhíteni a szenvedők bánatát? Avagy ha az én jó Istenem személyválogatás nélkül „feltámasztja az ő napját mind a jókra, mind a gonoszokra és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak“ földjére: én, mint az ő gyenge, erőtlen gyermeke, miért tennék különbséget testvéreim, az ő többi gyermekei között, vallás, nemzetiség, társadalmi állás, szegénység és gazdagság szerint? „Avagy nem mindnyájunknak ugyanazon egy Atyánk van-e?!“ És ha az én áldott Teremtőm ez évben is „asztalt terített“ számomra a természetnek sok ezer virággal himzett szőnyegén: avagy nekem eshetnék-e jóízűen ételem, italom, ha meg nem osztanám kenyeremet éhező embertársaimmal? És ha az én mennyei Atyám minden tavasszal felruházza a mezei liliumokat, s minden időben gondot visel az égi madárra: miért ne ruháznám meg én is a ruhátalan szegényt; miért ne venném fel gondját az apátlan-anyátlan árva gyermeknek? . . .

Ez a valóban nemes és emberhez méltó érzület s gondolkozásmód, keresztény hivek! Méltó, mert a mig egyfelől korlátozza öntelt büszkeségünket, másfelől szebb és áldottabb irányt jelöl embertársaink iránti tetteinknek. Az ilyen érzület s gondolkozásmód kedvező talajt szolgáltat az egyenlőség és testvériség magasztos eszméinek, a melyeknek üdvös hatására leomlanak a válaszfalak ember és ember között; fölmelegülnek és közelebb férkőznek a szívek egymáshoz; nemesebb szellem, magasabbrendű vágyak és emberiesebb törekvések üditő áramlata frissíti föl a társadalmi élet megronesolt idegrendszerét: s támad új, pezsgő élet a régi romok felett!... De hogy ez a mindnyájunk által óhajtott örvendetes állapot létrejöhessen, nektek magatoknak is munkálnotok kell szerető szívvvel, jó tettekkel, követésreméltó áldozatkészséggel. És higyjétek el keresztény hivek, hogy becsületes fáradozástok értékes jutalma, áldásos eredménye el nem marad: birni fogjátok kebletekben az önzetlen jóltevés nyomán fakadó öröm boldogító érzetét, s látni fogtok magatok körül egy szép, egy békés összhangban fejlődő keresztény társadalmat.

Czélom volt ez ünnepi alkalommal szilárdabbá tenni Istenben való bizalmatokat s nemesebb irányt jelölni embertársaitok iránti tetteiteknek. Vajha e magasztos czél érdekében hirdetett gondolataimnak helyet adtatok volna a ti lelketekben! Én teljesen megjutalmazva érezném magamat fáradságomért, ha erős vágyat, hő óhajtást ébreszthettem volna szívetekben, egy jobb, tisztább, szentebb és vallásosabb élet iránt!

Amen.

KELEMEN ÁRPÁD.

A béke útja hét tizparancsolatban.

Egy huszadik századbeli ember számára.

III.

1. Tanulj. Légy több holnap, mint ma vagy.

2. A megelégedés nem megállás. A tunya lélek nyugalma nem valódi. Nem az álomért, hanem az életért sohajtozunk. Ezért nézz fel, lépj előre és élj.

3. Vannak Istentől megáldott emberek, a kik nyugodtagnak látszanak akkor is, a mikor hullámokon eveznek ; vannak emberek, a kik minden vihart kiállanak. Vannak elhagyatottak az élet tengeren és gyakran a partnál szenvednek hajótörést. Saját lelketeknek ti vagytok parancsnokai. Jól kormányozzatok !

4. Mivel mindent éppen meg nem tanulhattok, ne gondoljátok, hogy semmit sem tudhattok. A mit tudnotok kell, azt megtudhatjátok. Mondjad szivedből : „Küldj engem Uram!“ és meglátod, hova menj.

5. Minden dolog okszerűen történik. A moha kelyhébe egy gyöngy-harmancsepp esik és ez tisztán tartja a moha kicsiny háztartását s nedvével táplálja annak a föld alatt messze elnyúló gyökérszárait ; a haraszt kihajt s a pók hálót sző rajta ; mindezek felsőbb céloknak szolgálnak. Senki sincs magára.

6. Haladni akarsz-e vagy maradni és letörni ? Ha Isten a mohának, a harasztnak és a póknak munkát jelölt meg a világegyetemben, mennyivel inkább hasznodat kívánja venni neked ?

7. A midőn érezzük, hogy Isten hasznunkat akarja venni s nemcsak a boldogság elérése a mi feladatunk, szívünk az örökkévalóság érzetével dobog.

8. Isten felgyújtja hátunk mögött hajóinkat, kioltja az emberi nem vad ösztöneit s azokat oly reményekkel és eszményekkel helyettesíti, a melyek minket egy teljesebb, nemesebb és jobb életre